



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

De Sociis Inquisitoris Qu[a]estio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

in hac causa hunc ordinem obseruandum videtur in-
mere Papas, vt primū laici notarij vocentur, & il-
lis deficientibus, personæ religioſæ, quæ dum eſſent
in ſaculo officium tabellionis exercuerant, accerſan-
tur: quibus denique deficientibus, alij duo viri ido-
nei clerici vel laici ad acta officij ſcribenda accede-
re inſeruantur. ſed hodie, vt ſuperiori commẽtario do-
cui, notarij creari poſſunt, ne ex defectu ſcribentiũ
quicquam omittatur, quod ad fidei negotium propa-
gandum ſpectet.

Notario
Illud eſt tamen hoc loco diligenter obseruandũ,
vt quotiens Inquiſitores notarios quoslibet de no-
uo aduocant ad cõſcribenda acta ſacri officij, denuo
ab illis exigant iuramentum de officio fideliter exer-
cendo, & cuſtodiendo ſecreto, non obſtante, quod ſi
deliter ſemel iurauerint cuncta exercere, cum pri-
mum notarij fuerunt creati: quod eſt in cauſa fidei
particulari, vt notat gloſſa in clem. 1. §. porro. ver-
bo, iurabunt, de hæret. & ibidem Paulus, Ancha-
ranus, & ſmola. Nicolaus Arelatanus tract. de
hæret. notabili 39. incipien. Nota quod quamuis.
Joan. Roias ſingulari 141. incip. Notarius. Bernar-
dus Comenſis in lucerna verbo, notarius. §. 1.

Cetera huc ſpectantia tradunt Repertorium In-
quiſitorum, Bernardus Comenſis in lucerna: & Lo-
catus in opere iudiciali, verba, notarius. Campegius
apud Zanchinum cap. 9. verſ. omnia faciet. & Si-
mancas de catho. in ſtit. tit. 41. nu. 7. & ſeq.

Q V E S T I O. II.

De ſocijs Inquiſitoris.

S V M M A R I V M.

- 1 Non poteſt Inquiſitor ad libitum ſui ordinis
Frates in ſocios aſſumere.
- 2 Sunt ei tamen à prælatiſ ſocij grati & idonei
conſignandi.
- 3 Ad Romanam curiam ire poſſunt Inquiſitores
cum ſocio ſiue prælatorum ordinis licentia.
- 4 Gregorij XI. de hac facultate litteræ.

Vicesima queſtio eſt: Vtrum Inquiſitor
poſſit ſibi libere Fratres ſui ordinis in
ſocios aſſumere, ad ſe aſſociandum, cõ-
morandum, et ad exequendum officiũ

hæreticæ prauitatis, & cũ eiſdem procedere hinc
& inde, etiam ad Romanam curiam, & ibi cau-
ſas ſui officij ducere, nõ habita nec petita ſui or-
dinis præſidentium licentia ſpeciali?

1 Reſpondemus duo: Primum eſt, q̄ licet in c.
Nolentes. §. notarij. de hæret. in Clericis. fiat men-
tio de ſocijs Inquiſitorum, & eorum Commiſſa-
riorum: tamen nec in iure communi, nec priua-
to inuenitur, q̄ Inquiſitor regulariter, ꝛ̄ niſi vt
dicetur, poſſit ſibi aſſumere, abſque ſui ordinis
licentiã ſocium, vel ſocios ſui ordinis Fratres ad
ſe aſſociandum, ſecundum commorandũ, & ad
exequendum officium hæreticæ prauitatis.

2 Bene tamen inuenitur, quod præſidentes eo-
rũ tenentur eis concedere ſocios, de quibus meri-
to cõſolentur: Vnde in priuilegijs Urbani iij. &

A Clementis iijj. directis Prioribus Prouincialib.
Cõuentualibus, ac Subprioribus & Vicarijs or-
dinis Prædicatorum, dicitur ſic: Ne catholicæ fi-
dei negotium dilectis filijs Fratribus veſtri or-
dinis, infra designatos limites, ſedis Apoſtolicæ
auctoritate commiſſum, & in poſterum commit-
tendũ, ex perſonarum defectu contingat (quod
abſit) quomodolibet impediri, volumus & præ-
ſentium auctoritate vobis diſtricte præcipiendo

inadamas, quatenus tu fili Prior Principalis, ſin-
gulis ex prædictis Fratribus, ſingulos ſocios, Fra-
tres videlicet ipſius ordinis, prouidos & diſcre-
tos, ac eidem negotio congruentes, de quibus hi-
quibus conſignati fuerint, merito valeant cõſo-
lari, ſublata difficultate qualibet, aſſignare, pecu-
res, & nihilominus tã tu, quàm vos alij Priores,
Subpriores, Cõuentuales, ac Vicarij quoties ab
eiſdem Fratribus, quibus dictũ eſt cõmiſſum ne-
gotiũ & cõmittetur in poſterũ, fueritis reſquiſiti,
& dicto negotio fuerit opportunum, de alijs etiã
Fratribus eiſdem ordinis præter illos, qui eis in
ſocios deputati fuerint, cũ omni promptitudine
prouidere curetis; ita quod præſatũ negotiũ, nul-
lã ꝛ̄ ex veſtra negligentia ſuſcipiat detrimentũ.

B 3 Secundum eſt: quod confertur Inquiſitorib.
libera poteſtas, ad curiam Romanã eundi ac mo-
randi, & ſocium aſſumendi abſque licentia ſui
ordinis, ut patet in litteris Gregorij XI. impetra-
tis per me Inquiſitorem Fratrem Nicolaum Ey-
merici, tenoris ſequentis.

C 4 Ad perpetuam rei memoriam. Catholicæ fi-
dei negotium per Nos ipſos promouere, & per
alios promoueri facere (pro vt ad id tenemur) ple-
nis deſiderijs affectates, vniuerſis & ſingulis Præ-
dicatorum & Minorum Fratribus Inquiſitorib.
hæreticæ prauitatis, vbilibet conſtitutis, præſenti-
bus & futuris veniendi libere ad Romanam cu-
riam, & in eadem morãdi cum vno ſocio ſui or-
dinis, non obtenta, vel petita licentia quorumcũ-
que ſuorum ſuperiorum, ſeu prælatorum, & hu-
iuſmodi ſocium mutãdi, & alium de ſua Prouin-
cia aſſumendi, & ſecum tenendi quotiens fuerit
opportunum, non obſtantibus quibuſcunque
prohibitionibus, ſed conſtitutionibus eorũdem
prælatorum, ſeu capitulorum generalium, ſeu
Prouincialium, ordinum prædicatorum, quorum
cunque tenorem exiſtant, contrarijs plenam li-
cetiã tenore præſentium impartimur.

¶ In autogra-
pho ita, nul-
lam ex negli-
gentia veſtra
dilationẽ ca-
piat, ſed po-
tius ex dilige-
tia continũ
ſuſcipiat in-
crementum.

COMMENT. LXIX.

Magnã habet æquitatẽ quod hic docet Eyme-
ricus, cũ nõ ſit æquũ, Inquiſitorẽ ſolũ in ma-
gnis reb. et negotijs tractãdis ac peragãdis degere.

Sive ergo Inquiſitores ipſi ſocios ſibi eligant, ſi-
ue à prælatiſ ſuis eis conferantur, eos eligi oportet,
quorum prudentia & conſilio in arduis re poſſint,
& aduerſa ſuperare.

Quantum vero attinet ad primũ reſcriptum, q̄
hic citat Emericus, id integrum extat, & authẽti-
cum in archiuo inquiſitionis Bononiẽſis, quod et
curauimus imprimẽdum in Bullario litterarum
Apoſtolicarum, in fine huius operis.

Joannes Roias tract. de hæret. par. 2. tit. de pri-
uilegijs

Inquiſitorib.
aſſignari de-
bent ſocij of-
ficio congruẽ-
tes, & eis gra-
ti.

¶ In autogra-
pho ita, nul-
lam ex negli-
gentia veſtra
dilationẽ ca-
piat, ſed po-
tius ex dilige-
tia continũ
ſuſcipiat in-
crementum.

Quales eſſe
debeãt Inqui-
ſitorũ ſocij.

in legijs inquisitorum: nu. 418. ver. item inquisitores. Monachi, huius privilegij de quo hic Eymericus meminisse etiam videtur.

DE EXCOMMUNICATIONE Inquisitoris, eius socij, & notarij.

QVÆSTIO IX.

Excommunicare possit Inquisitor & eius notarij ab Apostolicę Sedis delegatus.

Vicesima prima quęstio est: Vtrum sedis Apostolicę delegatus, aut executor, a sede Apostolica deputatus, possit inquisitorem, & eius notarios excommunicare.

Habetur supra pag. 132.

Respondemus quod non, vt patet in litteris prædictis domini Urbani iij. tenoris sequentis: Ne inquisitionis negotium contra damnatã heresim prudentiã vestra committum, impediri (& abstin) propter aliquorum astutiam, vel etiam retardari contingat, vobis auctoritate præsentium indulgemus, vt nullus sedis Apostolicę delegatus, vel subdelegatus, ab eo conseruatus, aut etiã executor a sede Apostolica deputatus eadẽ, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor notarios siue scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequetes, quamdiu in prosecutione huiusmodi & negotij vos & ipsi fueritis, possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdici sententiam promulgare, absque specialis mandato prædictę sedis faciente plenã, & expressam de hac indulgentia mentionem: decernentes irritã, & inane, si secus fuerit attentatum. Nulli ergo, &c.

COMMENT. LXX.

Inquisitores nequeunt ab inferioribus excommunicari.

In signe hoc est, & præclarum privilegium fauore fidei concessum, ne cause religionis propter excommunicationem inquisitorum, aut aliorum officij ministrorum deferantur, aut impediatur; et iterum impeditis iudicib. heretici impune grassentur.

Concessit Urbanus hoc privilegium inquisitoribus anno Domini MCCLXI. idem prorsus tribuebat paucis antea annis. A lex. 1111. anno Domini MCCLIX. a Agnig. xiiij. Cal. Maij, referturq; in libro privilegiorum ord. Prædicat. fol. 49. pag. 1. idem concessit etiam Clemens IIII. rescripto incipiente: Catholicę fidei. vers. vos enim eorum. quod refertur supra apud Eymericũ. p. 2. & huius etiam privilegij meminit Campegius apud Zanchinum c. 31. vers. secundum autem.

a Vel quatuor notarios siue scriptores vestros, Quod hic de quatuor notarijs dicitur, de plurib. etiã intelligendum est, si plures constituerentur; & quatuor expressis, quoniam tunc illi sufficiebant.

An ministri inquisitorũ, hæc eorum notarij & nequeunt excommunicari.

an autem hoc privilegium de non excommunicandis Inquisitoribus vel eorum notarijs competat etiam nunc alijs inquisitorum, & sacri officij ministris, veluti aduocatis, penatori fiscali, consultori

Abus, carcerum custodibus, & similibus dubitari potest: & posset qd fortassis satis probabiliter dicere alijs quoq; ministris competere, in quia fauores ampluari debent, non restringi. c. odia. de reg. iuris lib. 6. tem fauore fidei: in postremo quoniam eadem et in his ministris ratio reperiri videtur, quare idem statui oporteret. l. illud. ff. ad leg. Aquilia. ac sane quomodocumque res se habeat, satis videtur aquũ, vt Sanctitas sua etiã ad alios ministros extendat.

Verum id est notandum quod in rescripto conuenitur, videlicet: Quandiu in prosecutione huiusmodi negotij vos, & ipsi fueritis; vt intelligatur non tribui hoc privilegium ministris amotis ab hoc officio: quoniam cessante causa privilegij privilegium cessat. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patron. c. cũ cessante. de appellatio.

Atque ex his rescriptis, quorum cum Eymericus meminimus, respondetur ad dubium nobis aliquando propositum; an scilicet Inquisitor heretice prauitatis obligatus in forma camere ad soluendam pensionem, aut ad quodlibet aliud possit virtute obligationis excommunicari ob non solutionem, nam non posse in personam ipsius inquisitoris intentari aliquam actionem, aut excommunicationem ferri, durante officio per hec rescripta videtur esse certum: nec apparet inter privilegia præfecti Cameralis, vt etiam contra inquisitores possit censurã proferri, quare fauore fidei ne in officio impediatur absque expressa Romani Pontificis facultate, faciente de hoc privilegio mentione, ac illud reuocãte, nullus cuiusuis auctoritatis, aut potestatis existat, potest inquisitores censuris ecclesiasticis innodare.

Nec obstat, si dicatur, inquisitorem obligando se in forma camere huic privilegio renunciasse; quoniam respondeatur, quod cum aliquod beneficium seu privilegium concessum est toti potius alicui ordini, quam priuatis personis eius ordinis, tunc tali privilegio renuntiare non potest, c. si diligenti. extra de foro competen. & ibi communiter glof. Hostiens. fo an. And. & alij. quare cum privilegium prædictũ sit concessum toti ordini, & collegio inquisitorum: item propter publicam vtilitatem, nempe ob fidei fauorem, & vt hereses extirpetur, consequitur plene, vt ei renuntiare non possit.

Quod si dicas ex hoc damnificari contrabentes cum inquisitoribus, cum non possint ius suum consequi, respondebo id non esse ita, cum vel ad sanctissimum dominum Papam, qui quoslibet privilegiatos coercet, vel ad supremos inquisitores recursus haberi possit, qui re cognita iubeant, atque decernant, vt inquisitores, & iuri, & debitis suis satisfaciant: nõ enim debet officij ac privilegiorum suorum prætextu quemquam ledere. Clem. 1. §. 1. de heret. vbi communiter Doctores.

QVÆSTIO XXII.

An inquisitor absque incurfu excommunicationis requirere possit DD. temporales excommunicatos.

Victh.